

УДК 69.003

І.С. Головка-Марченко

*Харківський національний університет будівництва та архітектури, Харків***ТЕРМІНОЛОГІЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «БУДІВЕЛЬНИЙ КОМПЛЕКС», «БУДІВЕЛЬНА ГАЛУЗЬ» ТА «БУДІВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО»**

У статті досліджено визначення понять комплекс, галузь, підприємство, будівництво, будівельний комплекс, будівельна галузь, будівельне підприємство та запропоновано власне їх бачення. На основі проведених теоретичних досліджень було встановлено їх ієрархічний зв'язок: від більш широкого – будівельний комплекс, до проміжного – будівельна галузь та до найменшої ланки – будівельне підприємство.

**Ключові слова:** комплекс, галузь, підприємство, будівництво, будівельний комплекс, будівельна галузь, будівельне підприємство.

**Постановка проблеми**

Стан будівельної галузі країни в багатьох випадках характеризує рівень економічного розвитку та життя населення. Економічний розвиток будівельної галузі безпосередньо пов'язаний з розвитком економіки країни і навпаки: будівельна галузь має провідне значення та виконує велику кількість функцій для забезпечення стійкого розвитку національного господарства країни. Тому виникає необхідність розгляду теоретичної взаємозалежності (підпорядкованості) цих категорій та практичної інтерпретації даних понять відносно будівництва.

При вивченні питань в цій сфері на себе звертає увагу використання багатьох схожих термінів, які досить часто вживаються як синоніми: будівництво, будівельний комплекс, будівельна галузь, будівельні підприємства. Виникає необхідність у розмежуванні вказаних понять, що підтверджує актуальність обраної теми.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій**

Дослідженнями термінології в сфері будівництва займалися українські та зарубіжні вчені-економісти, в роботах яких наводяться досить різні визначення понять: «будівельний комплекс» [1, 2, 3, 4], «будівельна галузь» [5], «будівництво» [6, 7, 4, 8], «будівельне підприємство» [9, 10]. Теоретично не вирішеним залишається питання їх ієрархічної взаємозалежності, не конкретизовано склад будівельного комплексу.

Метою статті є визначення взаємозалежності категорій будівельний комплекс, будівельна галузь, будівельне підприємство та конкретизація складу будівельного комплексу.

**Виклад основного матеріалу**

Розглянемо трактування та співвідношення основних понять: комплекс, галузь та підприємство, спираючись на визначення, що надані в словниках, нормативно-правових документах та науковій літературі.

В словниках [11, 12] поняття «комплекс» (лат. complexus – зв'язок, поєднання) – це група взаємопов'язаних галузей, підгалузей, підприємств, що виробляють продукцію єдиної природи (багатогалузевий, міжгалузевий, виробничий комплекс).

Ожегов С.І. в «Словнику російської мови» поняття «комплекс» розглядає як сукупність пов'язаних однієї з одною галузей народного господарства чи підприємств різних галузей господарства (наприклад, агропромисловий, територіально-виробничий, військово-промисловий, паливно-енергетичний) [13].

В нормативно-законодавчій базі України не представлено визначення комплексу, але розглянуто поняття галузі. Проаналізуємо його на основі законодавчих актів та наукової літератури (табл. 1).

Таблиця 1. Інтерпретація поняття «галузь»

Автор, джерело	Визначення поняття
Господарський кодекс України [14]	Галузь – це сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності.
Енциклопедії [12, 15, 16]	Галузь – сукупність організацій, підприємств, фірм, корпорацій, згрупованих і об'єднаних за певними спільними функціями, дійовими виробничими і невиробничими ознаками: спеціалізацією з випуску однотипної продукції, технології, комплексності задоволення потреб (легка промисловість, машинобудування, сільське господарство, харчова промисловість, будівництво).
Южанінова Т.А. [17]	Галузь – група якісно однорідних господарських одиниць (підприємств, організацій, установ), що характеризуються особливими умовами виробництва в системі суспільного розподілу праці, однорідної продукції і виконують загальну (специфічну) функцію у національному господарстві.
Басовський Л.Е. [18]	Галузь – це сукупність підприємств, що пропонують свої товари на одному одиничному ринку, де високі їх цінова і об'ємна перехресні еластичності.
«Великий економічний словник» [11]	Галузь тлумачиться як сукупність підприємств і виробництв, що володіють спільністю виробленої продукції, технології та задоволенням потреб.
Жаріков В.Д., Жаріков В.В. [19]	Галузь – це сукупність підприємств, що характеризуються єдністю економічного призначення виробленої продукції і специфічними умовами роботи.

Отже, аналіз визначень показав, що поняття «комплекс» є більш широким, оскільки являє собою групу взаємопов'язаних галузей, підгалузей, підприємств, що виробляють продукцію єдиної

природи, а «галузь» представлена сукупністю усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності.

Складовою комплексу та галузі виступає підприємство, яке згідно Господарського кодексу України, визначається як самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами [14, ст. 62].

Підприємство є первинною ланкою виробничої сфери, яка займається виробництвом продукції, наданням послуг або виконанням робіт з метою задоволення потреб ринку й одержання прибутку. Його вважають самостійним господарським суб'єктом, який створений підприємцем, або об'єднанням підприємців для виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг з метою задоволення суспільних потреб і одержання прибутку [17, 20].

Автор [21] розкриває поняття «підприємство» як самостійну господарську організацію, створену і зареєстровану у встановленому законом порядку для здійснення господарської діяльності з метою задоволення суспільних потреб у товарі (продукції, роботі, послугах) і одержання прибутку, яка діє на підставі статуту, користується правами і виконує обов'язки щодо своєї діяльності, є юридичною особою, має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в банках.

У ринковій економіці підприємства виступають як самостійні і рівноправні суб'єкти економічної діяльності. Для економіста, таким чином, термін «підприємство» означає не суму матеріальних предметів, укладених за огорожею ферми чи заводськими стінами, а насамперед одиницю організації та суб'єкта економічної діяльності з виробництва товарів або послуг. Якщо мати на увазі ринкову економіку, то координація господарської діяльності між підприємствами здійснюється ринком, а координація дій усередині підприємства – адміністрацією підприємства [22].

Таким чином, дослідження та аналіз даних визначень дають змогу ієрархічно ув'язати вказані категорії: від більш широкій – комплекс, до проміжної – галузь та до найменшої – підприємство.

Будівництво виступає основою будівельного комплексу. Воно створює нові та реконструює діючі основні фонди (будівлі і споруди, призначені для всіх видів виробничої і невиробничої діяльності людей). Від його розвитку залежить будівництво житла, створення нових населених пунктів, окремих

мікрорайонів, постійна реконструкція житлових фондів, будівництво промислових і сільськогосподарських підприємств, транспортних об'єктів, лікарень, шкіл, торгових центрів тощо.

З метою детального розкриття сутності поняття «будівництво» розглянемо його визначення, що представлені в законодавчо-правовій базі України та науковій літературі (табл. 2).

Таблиця 2. Визначення поняття «будівництво»

Автор, джерело	Визначення поняття
Наказ [23]	Будівництво – нове будівництво, реконструкція, технічне переоснащення діючих підприємств, реставрація та капітальний ремонт об'єктів будівництва.
Степанов І.С. [6, с. 332]	Будівництво – галузь економіки, підприємства, організації якої зайняті зведенням будівель, споруд, нових об'єктів».
Закон України [24, с. 48]	Будівництво – галузь народного господарства, що створює нові і реконструює діючі основні (виробничі й невиробничі) фонди країни – будівлі та споруди, призначені для всіх видів виробничої діяльності людей та задоволення їхніх матеріальних і культурних, зокрема побутових, потреб.
Сіміонов Ю.Ф. [7, с. 273]	Будівництво – це галузь матеріального виробництва, що здійснює зведення та реконструкцію будівель і споруд різного призначення.
КВЕД-2010 [25]	До будівництва відноситься: будівництво будівель, будівництво споруд, спеціалізовані будівельні роботи (секція F).
Дорогунцов С.І. [4]	Будівництво – головна ланка комплексу, воно створює основні фонди виробничого та невиробничого призначення.
Дікань Л.В. [8]	Будівництво — це спорудження нового об'єкта, реконструкція, розширення, добудова, реставрація і ремонт об'єктів, виконання монтажних робіт.

З табл. 2 можна зробити висновок, що будівництво розуміється не досить конкретно: розкривається як вид діяльності [23, 25, 8], як галузь [6, 24, 7] або як ланка комплексу [4].

Досить часто в науковій літературі спостерігається ототожнення понять «будівництво», «будівельна галузь», «будівельний комплекс», але, на думку автора, це не зовсім коректно. Стає необхідним розмежування категорій «комплекс», «галузь», «підприємство» взагалі та їх інтерпретація в сфері будівництва.

Будівельна галузь являє собою окрему самостійну область (частину) економіки держави, що забезпечує інші, даючи їм змогу працювати завдяки використанню в своїй роботі матеріалів та механізмів суміжних галузей. Адже з розвитком будівельної галузі розвиваються: виробництво будівельних матеріалів і відповідного обладнання, машинобудівна галузь, металургія та металообробка, нафтохімія, виробництво скла, деревообробка і фарфоро-фаянсова промисловість, транспорт, енергетика тощо [26].

Для нормального функціонування виробництва та інших сфер суспільного життя необхідні певні матеріально-технічні передумови, зокрема забезпеченість суспільства такими речовими факторами його існування, як виробничі та невиробничі фонди. Певна частина основних фондів, а саме, споруди та будівлі (відповідно виробничого та невиробничого призначення) створюються підприємствами та організаціями такої важливої галузі економіки як будівництво (будівельна індустрія) [26].

Будівельна галузь об'єднує діяльність загальнобудівельних та спеціалізованих організацій, проектно-пошукових та науково-дослідних установ, підприємств промисловості будівельних матеріалів і конструкцій, а також організацій, що виконують будівельно-монтажні роботи господарським способом. У сфері капітального будівництва беруть участь більше 70 галузей національної економіки, що забезпечують матеріально-технічні ресурси: метал, цемент, ліс, будівельні машини, транспорт, паливо, енергію [5].

На думку автора, попереднім науковцем не коректно обґрунтовано визначення поняття «будівельна галузь», адже він включає до в її склад проектно-пошукові, науково-дослідні роботи, виробництво будівельних матеріалів, виробів, деталей, але в Кодексі [14] чітко сказано, що галузь – це обов'язково виробничі одиниці, що займаються однаковою або чи подібною діяльністю.

На думку автора, під «будівельною галуззю» потрібно розуміти сукупність суб'єктів господарювання, які мають однакові або подібні види діяльності, що спрямовані на створення та відновлення основних фондів національної економіки.

На основі тісної виробничої кооперації будівельної індустрії з низкою інших галузей

формується будівельний комплекс. Зауважимо, що не існує єдності в думках дослідників щодо питання визначення сутності будівельного комплексу та його складу. Отже, проаналізуємо деякі визначення вчених-економістів (табл. 3).

Таблиця 3. Визначення поняття «будівельний комплекс»

Автор, джерело	Визначення поняття
Семенов С.М., Березін В.П. [1]	Під будівельним комплексом слід розуміти сукупність виробничих і невиробничих галузей, включаючи управління, що забезпечують здійснення інвестиційної діяльності у формі капітальних вкладень, а також реалізацію державної політики у житловій сфері.
ДБНУ [27]	Будівельний комплекс – це сукупність галузей матеріального виробництва і проектно-пошукових робіт, які забезпечують капітальне будівництво.
Асаул А.Н. [3]	Під будівельним комплексом слід розуміти сукупність виробничих і невиробничих галузей, включаючи управління, що забезпечують здійснення інвестиційної діяльності у формі капітальних вкладень, а також реалізацію державної політики у житловій сфері.
Дорогунцов С.І. [4]	Будівельний комплекс – це комплекс взаємопов'язаних галузей, які створюють необхідні матеріально-технічні передумови та забезпечують спорудження, ремонт і реконструкцію об'єктів виробничого та невиробничого призначення.
Ішук С.І.[2]	Будівельний комплекс охоплює систему підприємств і галузей, продукція яких використовується для капітального будівництва у сферах промисловості, сільського господарства, транспорту, а також для потреб житлово-комунального господарства та всіх інших сфер людської діяльності.

З табл. 3 можна зробити висновок, що поняття будівельного комплексу різними авторами визначається неоднаково. Так, в роботах [27, 4]

будівельний комплекс визначається як сукупність галузей матеріального виробництва і проектно-пошукових робіт; в роботах [1, 3] як сукупність виробничих та невиробничих галузей, включаючи управління; в [2] як систему підприємств і галузей.

У складі будівельного комплексу перебувають наступні галузі матеріального виробництва: будівництво (будівельне виробництво), виробництво будівельних конструкцій, промисловість будівельних матеріалів, виробництво будівельних деталей [27].

В більшості наукових дослідженнях структура будівельного комплексу розуміється більш широко: до нього включається також будівельне і дорожнє машинобудування, спеціальна інфраструктура (науково-дослідні і дослідно-конструкторські організації, вищі і середні спеціальні навчальні заклади, професійно-технічні училища, курси з підготовки будівельних кадрів; банківські установи, які фінансують будівництво; організації щодо матеріально-технічного забезпечення підприємств, які входять до комплексу; спеціалізований транспорт) [4].

Отже, для функціонування будівельного комплексу потрібна злагоджена взаємодія не лише будівельної галузі, але й інших суміжних галузей. Пропонуємо до будівельного комплексу відносити такі галузі: машинобудівну, транспортну, енергетичну, деревообробну, металургійну, освітню та інші. Надалі під будівельним комплексом ми будемо розуміти сукупність взаємопов'язаних галузей, які забезпечують створення та відновлення основних фондів національної економіки.

Сучасне життя суспільства без ефективного функціонування будівельного комплексу просто неможливе. Рівень його розвитку впливає на формування пропорцій і темпів розвитку галузей економіки, розміщення продуктивних сил і розвиток регіонів. Він підтримує в належному стані обороноздатність країни, створює передумови для зростання виробництва в усіх галузях економіки.

Первинною ланкою будівельних комплексу та галузі, а також будівництва, як виду економічної діяльності, виступає будівельне підприємство. В нормативно-правових актах не представлено визначення «будівельне підприємство», як це зроблено стосовно теплоенергетичних, газотранспортних підприємств, тому звернемося до визначень, що надано в науково-навчальній літературі.

В роботі [9] будівельне підприємство розуміється як підприємство будівельної галузі, яке являє собою відокремлену економічно самостійну первісну ланку, що спеціалізується на виконанні будівельної продукції (будинків, промислових

об'єктів, споруд) та будівельних послуг (ремонтно-будівельних робіт).

Автор [10] розуміє будівельне підприємство як складну соціально-економічну систему, яка створюється для досягнення певних цілей.

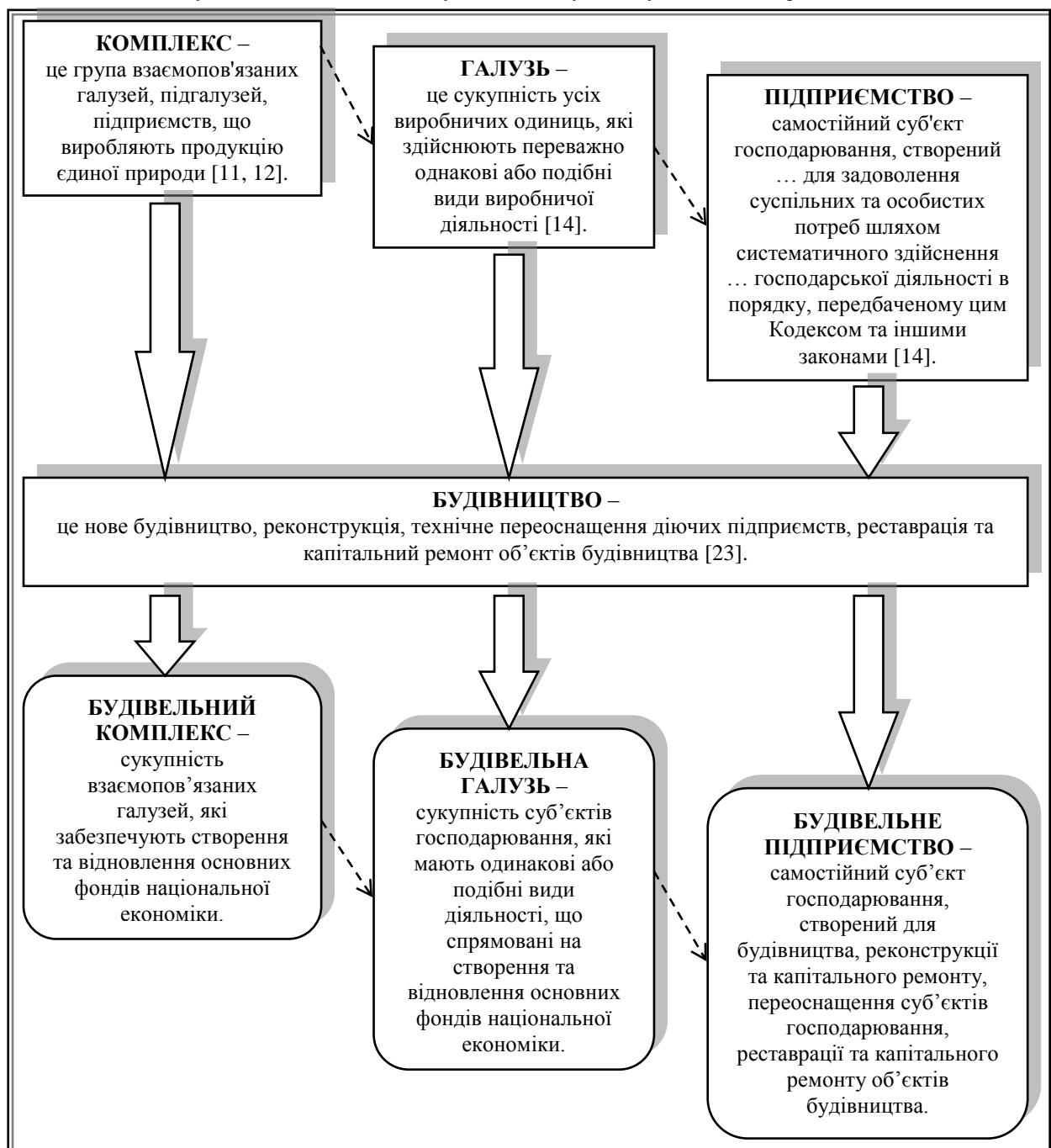
Слід розрізнити поняття «будівельне підприємство» та «підприємство будівельної галузі та комплексу». Будівельне підприємство [9] спеціалізується на безпосередньо будівництві (за КВЕД мають код F). А підприємства будівельної галузі та комплексу, окрім безпосередньо будівництва (секція F), можуть виконувати роботи з виробництва будівельних матеріалів, конструкцій,

деталей (секція С), проектно-пошукові та науково-дослідні роботи (секція М).

Тому будівельне підприємство, на думку автора, необхідно розуміти як самостійний суб'єкт господарювання, створений для будівництва, реконструкції та капітального ремонту, переоснащення суб'єктів господарювання, реставрації та капітального ремонту об'єктів будівництва.

Проведений аналіз визначень «будівельний комплекс», «будівельна галузь» та «будівельне підприємство» дозволило побудувати ієрархічну взаємозалежність цих понять (дивись рис. 1).

Рисунок 1. Ієрархічна взаємозалежність понять «будівельний комплекс», «будівельна галузь», «будівельне підприємство»



З рис. 1 можна зробити висновок, що поняття будівельний комплекс є найбільш широким (містким), адже складається із різних, але взаємопов'язаних галузей, що забезпечують створення та відновлення основних фондів національної економіки. Будівельна галузь, виступаючи проміжною ланкою, поєднує в собі суб'єкти господарювання, які мають однакові або подібні види діяльності, що спрямовані на створення та відновлення основних фондів національної економіки. Найменшою ланкою цієї ієрархії є будівельне підприємство, яке визначається як самостійний суб'єкт господарювання, створений для будівництва, реконструкції та капітального ремонту, переоснащення інших суб'єктів господарювання, реставрації та капітального ремонту об'єктів будівництва.

### Висновки

В роботі було проведено дослідження понять «комплекс», «галузь» та «підприємство», що дало змогу конкретизувати їх і через призму поняття будівництво дати визначення понять «будівельний комплекс», «будівельна галузь» та «будівельне підприємство».

Базуючись на аналізі підходів до розуміння цих понять, автором було обґрунтовано і запропоновано власне бачення їх визначень. Також представлено ієрархічну взаємозалежність та підпорядкованість даних визначень, що дає змогу більш точно розуміти структуру кожного з них.

В подальших дослідженнях автором буде розглянуто відмінності між визначеннями та складом понять «будівельне підприємство» та «підприємство будівельного комплексу чи галузі». Дане дослідження дасть змогу надалі розмежувати, які підприємства потрібно відносити до будівельних та які до підприємств будівельного комплексу чи галузі.

### Література

1. Семенов, С.М. Совершенствование методологических основ управления деятельностью строительного комплекса / С.М. Семенов, В.П. Березин // Экономика строительства. – М., 2000. №2. – С. 45-50
2. Іщук, С.І. Географія промислових комплексів: Підручник / С.І. Іщук, О.В. Гладкий. – К.: Знання, 2011. – 375 с. – (Вища освіта ХХІ століття) [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://pidruchniki.ws/1717020938485/rps/budivelnii\\_kompleks](http://pidruchniki.ws/1717020938485/rps/budivelnii_kompleks)
3. Асаул, А.Н. Феномен инвестиционно-строительного комплекса или сохраняется строительный комплекс страны в рыночной экономике: Монография / А.Н. Асаул. – СПб: б.и., 2001. – 145 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.aup.ru/books/m65/1.htm>
4. Дорогуцьов, С.І. Розміщення продуктивних сил України: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С.І. Дорогуцьов, Ю.І. Пітюренко, Я.Б. Олійник та ін. – К.:

- КНЕУ, 2000. – 364 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/45435>
5. Акимов, В.В. Экономика отрасли (строительство): Учебник / В.В. Акимов, Т.Н. Макарова, В.Ф. Мерзляков, К.А. Огай. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 304 с.
6. Экономика строительства: Учебник / под общей ред. И.С. Степанова. – 3-е изд., доп. и перераб. – М.: Юрайт-Издат, 2007. – 620 с.
7. Экономика строительства / Ю.Ф. Симионов [и др.]; под. ред. Ю.Ф. Симионова. – Ростов н/Д: Феникс, 2009. – 378, [1] с. – (Высшее образование).
8. Дікань, Л.В. Фінансово-господарський контроль: Навчальний посібник / Л.В. Дікань. – К.: Знання, 2010. – 371 с.
9. Гойко А.Ф., Дудіна Е.В., Ізмайлова К.В. Экономика строительства: Навчальний посібник / За загальною редакцією К.В. Ізмайлової. – К.: КНУБА, 2008. – 172 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://manualsem.com/book/618-pvpav/5-2-budivelnie-pidpriyemstvo-yak-subyekt-gospodaryuvannya.html>
10. Особенности системы планирования деятельности предприятий строительного комплекса / В.М. Кірнос, Т.В. Ткач, Д.С. Нікітін // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2010. – № 4 – 5. – С. 37 – 43.
11. Борисов, А.Б. Большой экономический словарь / А.Б. Борисов. – Н.: Книжный мир, 2003. – 895 с. [Электронный ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank24.ru/info/glossary/?srch=%CA%CE%CC%CF%CB%C5%CA%D1>
12. Библиотека Воеводина: Экономична енциклопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://enbv.narod.ru/text/Econom/encyclo/str/E-93.html>
13. Ожегов, С.И. Словарь русского языка. Около 57000 слов / С.И. Ожегов; под ред. чл. корр. АН СССР Н.Ю. Шведовой. – 20-е изд., стереотип. – М.: Рус. яз., 1988. – 750 с. [Электронный ресурс] – Режим доступу: <http://slovarozhegova.ru/word.php?wordid=11629>
14. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // ВВР України. – 2003. – Ст. 260 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
15. Український тлумачний словник «Словopedia» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://slovedia.org.ua/38/53395/378315.html>
16. Экономична енциклопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/41/39/1/1/#5804>
17. Южанинова, Т.А. Экономика отрасли: Учебное пособие / Т.А. Южанинова. – ФГОУ СПО «Уральский радиотехнический колледж им. А.С. Попова», 2007. – 118 с.
18. Басовский, Л.Е. Экономика отрасли: Учебное пособие / Л.Е. Басовский. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 145 с.
19. Экономика отрасли: Учебное пособие / Сост. В.Д. Жариков, В.В. Жариков. – Тамб. гос. техн. ун - т. Тамбов, 2007. – 69с.
20. Бойчик, І.М. Экономика підприємства: Навч. посібник. – К.: Атіка, 2004. – 480 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/20/1618.html>
21. Щербина, В.С. Господарське право: Навчальний посібник / В.С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 384

- с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ebk.net.ua/Book/GPravo/01-05/70501.htm>.
22. Гальперин, В.М. Микроэкономика. В 2-х томах / В.М. Гальперин, С.М. Игнатьев, В.И. Моргунов. – Санкт-Петербург: Институт «Экономическая школа», 2004. – 482 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://microeconomica.economicus.ru/index1.php?file=6>
23. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку розроблення проектної документації об'єктів» від 16.05.2011 № 45 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0651-11>
24. Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.11.2012 № 5496-VI // ВВР України. – 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/687-14>
25. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД-2010, КВЕД-2012, КВЕД-2013) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://evrovektor.com/kved/2010/>.
26. Стан та перспективи розвитку будівельної галузі України. / В.В. Биба, В.С. Гагаи // 36. наук. праць (галузеве машинобудування, будівництво). – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – Вип. 4 (39). Том 2 – С. 3 – 9. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://dbn.at.ua/news/stan\\_ta\\_perspektivi\\_rozvitku\\_budivelnij\\_i\\_galuzi\\_ukrajini/2013-12-13-231](http://dbn.at.ua/news/stan_ta_perspektivi_rozvitku_budivelnij_i_galuzi_ukrajini/2013-12-13-231)
27. Державні будівельні норми України [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://dbn.at.ua/news/budivelnij\\_kompleks\\_ukrajini/2010-08-21-77](http://dbn.at.ua/news/budivelnij_kompleks_ukrajini/2010-08-21-77).
- Рецензент:** д-р економ. наук, професор О.С. Іванілов, Харківський національний університет будівництва та архітектури, Харків.
- Автор:** ГОЛОВКО-МАРЧЕНКО Інна Сергіївна Харківський національний університет будівництва та архітектури, Харків, аспірантка.  
E-mail – [inna\\_3101@mail.ru](mailto:inna_3101@mail.ru)

## **ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЕ ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОНЯТИЙ «СТРОИТЕЛЬНЫЙ КОМПЛЕКС», «СТРОИТЕЛЬНАЯ ОТРАСЛЬ» И «СТРОИТЕЛЬНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ»**

И.С. Головки-Марченко

*В статье исследованы определения понятий комплекс, отрасль, предприятие, строительство, строительный комплекс, строительная отрасль, строительное предприятие и предложено собственное их видение. На основании проведенных теоретических исследований было установлено их иерархическую связь: от более широкой – строительный комплекс, до промежуточной – строительная отрасль и до наименьшего звена – строительное предприятие.*

*Ключевые слова: комплекс, отрасль, предприятие, строительство, строительный комплекс, строительная отрасль, строительное предприятие.*

## **TERMINOLOGY DEFINITIONS OF «CONSTRUCTION COMPLEX», «CONSTRUCTION INDUSTRY» AND «CONSTRUCTION ENTERPRISE»**

I.S. Golovko- Marchenko

This article investigates the interpretation and correlation of basic concepts: complex, industry and enterprise. The analysis definitions shows that the concept of «complex» is broader, as is a group of related industries, businesses, producing a single nature, and «industry» is represented by the set of all production units which are principally the same or similar types of production activities. Research and analysis of data definitions allowed to link hierarchically defined categories of a broader – complex, intermediate – industry and to the lowest level – the enterprise.

The results of the analysis examined through the prism construction that has allowed the concept of hierarchical link building complex, the construction industry and construction company. Thus, the concept of building complex is the most extensive (spacious), as consisting of distinct but interrelated areas that enable the creation and recovery of assets of the national economy. The construction industry, acting as intermediaries, combining entities that have the same or similar activities aimed at creating and restoring the core of the national economy. The smallest element of this hierarchy is a construction company, which is defined as an independent entity established for the construction, reconstruction and repair, retrofitting other entities, restoration and overhaul of construction projects.

Keywords: complex, industry, business, building, building complex, the construction industry, construction company.